

The Corpus of the MH to the Odyssey: towards a critical edition

Nereida Villagra. Centro de Estudios Clásicos. University of Lisbon

nereida@campus.ul.pt/nereidav@gmail.com

1. Od. 11.281-297

καὶ Χλῶριν εἶδον περικαλλέα, τὴν ποτε Νηλεὺς
γῆμεν ἔδον διὰ κάλλος, ἐπεὶ πόρε μυρία ἔδνα,
ὀπλοτάτην κούρην Ἀμφίονος Ἰασίδαο,
ὅς ποτ' ἐν Ὀρχομενῷ Μινυηΐῳ Ἴφι ἄνασσεν·
ἢ δὲ Πύλου βασίλευε, τέκεν δὲ οἱ ἀγλαὰ τέκνα,
Νέστορά τε Χρομίον τε Περικλόμενόν τ' ἀγέρωχον.
τοῖσι δ' ἐπ' ἰφθίμην Πηρῶ τέκε, θαῦμα βροτοῖσι,
τὴν πάντες μνώνοντο περικτίζεται· οὐδέ τι Νηλεὺς
τῷ ἐδίδου, ὅς μὴ ἔλικας βόας εὐρυμετώπους
ἐκ Φυλάκης ἐλάσειε βίης Ἴφικληΐης
ἀργαλέας. τὰς δ' οἶος ὑπέσχετο μάντις ἀμύμων
ἐξελάαν· χαλεπὴ δὲ θεοῦ κατὰ μοῖρα πέδησε
δεσμοί τ' ἀργαλέοι καὶ βουκόλοι ἀγροῖῳται.
ἀλλ' ὅτε δὴ μῆνές τε καὶ ἡμέραι ἐξετελεῦντο
ἄψ περιτελλομένου ἔτεος καὶ ἐπήλυθον ὥραι,
καὶ τότε δὴ μιν ἔλυσε βίη Ἴφικληΐη
θέσφατα πάντ' εἰπόντα· Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή.

2. Sch. Od. 11.287 (MVamouX+ Fowler)

- τοῖσι δ' ἐπ' ἰφθίμην Πηρῶ τέκε, θαῦμα βροτοῖσι/τὴν πάντες μνώνοντο περικτίζεται
οὐδέ τι Νηλεὺς / τῷ ἐδίδου, ὅς μὴ ἔλικας βόας εὐρυμετώπους': Νηλεὺς ὁ
Ποσειδῶνος ἔχων θυγατέρα Πηρῶ τοῦνομα κάλλει εὐπρεπεστάτην οὐδενὶ ταύτην
ἐξεδίδου πρὸς γάμον, εἰ μὴ πρότερον ἐκ Φυλάκης τὰς τῆς μητρὸς Τυροῦς ἐλάσειε
5 τις βοῦς παρ' Ἰφίκλου. πάντων δὲ ἀπορουμένων Βίας ὁ Ἀμυθάωνος μόνος
ὑπέσχετο δρᾶσιν τοῦτο, καὶ πείθει τὸν ἀδελφὸν Μελάμποδα ῥέξαι τὸ ἔργον. ὁ δὲ,
καίπερ εἰδὼς ἅτε δὴ μάντις ὅτι ἀλώσεται ἐνιαυτὸν, εἰς τὴν Ὀθρὺν ἀφικνεῖται ἐπὶ
τὰς βοῦς· οἱ δὲ φύλακες ἐνταῦθα καὶ οἱ βουκόλοι κλέπτοντα αὐτὸν λαμβάνουσι
καὶ παραδιδόασιν Ἰφίκλῳ· καὶ δεθεὶς ἐφυλάσσετο παρεζευγμένων αὐτῷ
10 θεραπόντων δύο, ἀνδρὸς καὶ γυναικός. καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ αὐτὸν ἐπεικῶς
ἐθεράπευεν, ἢ δὲ γυνὴ φαυλότερον· ἐπεὶ δὲ ὁ ἐνιαυτὸς ὀλίγον πρὸς τὸ τελειωθῆναι
περιήει, Μελάμπους ἀκούει ὑπερθέειν τινων σκωλήκων διαλεγομένων ὅτι
καταβεβρώκοιεν τὴν δοκόν· καὶ τοῦτο ἀκούσας καλεῖ οὐς διακόνους καὶ κελεύει
αὐτὸν ἐκφέρειν, τῆς κλίνης λαμβανομένους τὴν μὲν γυναικὰ πρὸς ποδῶν, τὸν δὲ
15 ἄνδρα πρὸς κεφαλῆς. οἱ δὲ αὐτὸν ἀναλαβόντες ἐκφέρουσιν. ἐν τοσοῦτῳ δὲ καὶ ἡ
δοκὸς κατακλᾶται καὶ ἐπιπίπτει τῇ γυναικὶ καὶ κτείνει αὐτήν. ὁ δὲ ἀνὴρ

ἐξαγγέλλει τῷ Φυλάκῳ, ὁ δὲ Φύλακος Ἰφίκλῳ, τὰ γενόμενα. οἱ δὲ ἐλθόντες παρὰ τὸν Μελάμποδα ἐρωτῶσιν αὐτὸν τίς ἐστίν. ὁ δὲ ἔφη μάντις εἶναι. οἱ δὲ αὐτῷ τὰς βουῖς ὑπισχνοῦνται δώσειν, ἐὰν μηχανὴν τινα εὕρῃ παίδων γενέσεως Ἰφίκλῳ. καὶ
 20 πιστοῦνται ταῦτα. ὁ δὲ Μελάμπους βοῦν ἱερεύσας τῷ Διὶ διαίρει μοίρας πᾶσι τοῖς ὄρνισιν. οἱ δὲ ἔρχονται πάντες πλὴν ἑνὸς αἰγυπιοῦ. ὁ δὲ Μελάμπους ἐρωτᾷ πάντας τοὺς ὄρνιθας εἰ τις οἶδε μηχανὴν πῶς ἂν Ἰφίκλῳ γένοιτο παῖδες. ἀποροῦντες δὲ ἐκεῖνοι κομίζουσι τὸν αἰγυπιόν. οὗτος δὲ τὴν αἰτίαν τῆς ἀπαιδίας καὶ τῆς σπορᾶς εὐθέως εὔρεν. διῶξαι γὰρ τὸν Φύλακον μετὰ μαχαίρας τὸν Ἰφικλον ἔτι νεογνὸν
 25 ὄντα διὰ τὸ ἰδεῖν αὐτὸν ἄτοπὸν τι ποιοῦντα, ἔπειτα τὸν Φύλακον μὴ καταλαμβάνοντα πῆξαι τὴν μάχαιραν εἰς τινα ἄχερδον καὶ περιφῦναι αὐτῇ τὸν φλοιόν, τὸν δὲ Ἰφικλον διὰ τὸ δέος μηκέτι παῖδας ποιῆσαι. ἐκέλευσεν οὖν ὁ αἰγυπιὸς τὴν μάχαιραν τὴν ἐν τῇ ἀχέρδῳ κομίζειν καὶ ἀποσμήξαντα τὸν ἰὸν διδόναι ἀπ' αὐτῆς πιεῖν ἐν οἴνῳ δέκα ἡμέρας Ἰφίκλῳ γενήσεσθαι δὲ αὐτῷ παῖδας
 30 ἐκ τούτου. ποιήσας δὲ ὁ Ἰφικλος τοῦτο τὴν γονὴν ἀναρρώννυσι καὶ ἴσχει Ποδάρκην παῖδα. καὶ δίδωσι τὰς βουῖς τῷ Μελάμποδι, ἃς λαβὼν <καὶ ἀγαγὼν> καὶ ἀγαγὼν εἰς Πύλον δίδωσι Νηλεῖ ἕδνα τῆς Πηροῦς. καὶ λαμβάνει αὐτὴν τῷ ἀδελφῷ Βίαντι πρὸς γάμον. καὶ αὐτῷ γίνονται παῖδες Περιάλκης καὶ Ἀρητος καὶ Ἀλφεισίβοια. **ἡ δὲ ἱστορία παρὰ Φερεκύδη ἐν τῇ ἐβδόμῃ.**

7 δὲ om. Jacoby; Ἀμυθάονος Butmann: Ταλαοῦ post ἃ expunctum Vo : Ἐταλαοῦ Vu : Ταλαοῦ Vm : Ἀμυθῶνος M : Ἀμυθῶνος X || Ὅθρυν Barnes : Ὅθρυν M : Ὅθρυν Vmou : Ὅφρην Va : Ὅρθρην X || 10 δὲ om. Dindorf || 11 ἐφυλάσσετο : ἐφυλάσσατο Jacoby; παρεξυγμένων : παραξεῦμενων Vm : παραξευγνυμένων MX || 13 ἐθεράπευεν : ἐθαράπευσεν Vmu; ὀλίγον codd., Dindorf : ὀλίγου West || 15 τὴν : τὸν MVamu || 16 post κλίνης dist. codd.; λαμβανομένους : λαμβανόμενος V || 20 τὰ Γενόμενα fort. post Φυλάκῳ(19) transp. cens. Holford-Strevens || 21 τὰς βουῖς om. MX || 26 τῆς ἀπαιδίας : ἐξ ἀπαιδίας Dindorf : τῆς ἄπαιδος prop. Buttmann; καὶ τῆς om. V, Dindorf; ante τῆς σπορᾶς(27) add. μηχανὴν add. Fowler || 27 διῶξαι : διώξας Sturz || 28 post ὄντα ἔφησε prae. X || 29 καὶ περιφῦναι(30) : καίπερ φῦναι V : καὶ περ φῦναι Va || 30 τὸν φλοιόν : τῶν φλοιῶν Vmou || 31 τῇ Va : τῷ cett. || 32 ἀπ' αὐτῆς codd., Dindorf : ἀπ' αὐτοῦ Sturz || 33 γενήσεσθαι Buttmann : γεννήσαι codd.; γενήσεσθαι γὰρ αὐτῷ : γνήσειν γὰρ αὐτὸν Sturz || 35 ἃς : ὃς Jacoby; λαβὼν-καὶ(36) om. Vau; καὶ ἀγαγὼν add. Buttmann ex Eust. Od. p. 1685 || 37 Περιάλκης Dindorf : Περιαλκῆς V : Περιάλλης M : Περιάλης X; Ἀρητος : Ἀρήιος Müller; ἡ δὲ ἱστορία-τῇ ἐβδόμῃ(38) om. X || 38 ἐν τῇ ἐβδόμῃ om. M.

3. Sch. Od. 11.290a (ZM Ernst)

ἔκ Φυλάκης ἐλάσειεν· ἐκ Φυλάκης τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ πόλεως **Τυρῶ ἦλθε παρὰ Δηϊονέα τὸν θεῖον·** ὁ δὲ κατασχὼν αὐτὴν εἰς Θεσσαλίαν δίδωσι Κρηθεῖ τῷ ἀδελφῷ, ἥδη ἐκ Ποσειδῶνος ἐσχηκυῖαν Νηλέα καὶ Πελίαν. **ὁ τοίνυν Νηλεὺς Ἰφικλον τὸν Φυλάκου τοῦ Δηϊονέως ἀπῆτει τὰ τῆς μητρός.** καὶ ὃς οὐκ
 5 ἀπεδίδου. Μελάμπους δὲ ὁ Ἀμυθάονος ὑπὸ δρακόντων τὰ ὦτα καθαρθείς, ὥς καὶ τῶν ἀλόγων ὑπακούειν ζώων, τὰς Ἰφίκλου βουῖς ἀπελαύνων ὑπὲρ τοῦ γῆμαι Πηρῶ

- τὴν Νηλέως Βίαντα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, συλληφθεὶς καὶ εἰς εἰρκτὴν ἐμβληθεὶς
κατακούσας τε διαλεγομένων σκωλήκων ὀλίγον ἔτι ἀπέχεσθαι τῆς δοκοῦ,
ἐκέλευσε ἐκκομισθῆναι. **τοῦ δὲ οἰκήματος κατενεχθέντος μαθὼν ὁ Ἴφικλος**
10 ὑπισχνεῖται τῷ Μελάμποδι τὰς βοῦς, εἴ γε τῆς ἀτεκνίας αὐτὸν διὰ τῆς τέχνης
παύσειεν. ὁ δὲ Μελάμπους παρ' αἰγυπιοῦ μαθὼν τὴν αἰτίαν καὶ ἀναζητήσας
ἐκείνην τὴν μάχαιραν ἀχέρδου φλοιῷ κεκαλυμμένην, ἣν ἐπήνεγκε Φύλακος τῷ
Ἴφίκλῳ ἐπὶ τῶν ἀγρῶν ἐκτέμνοντι τὰ τετράποδα, θύσας τε θεοῖς τοῖς μηνίουσιν
ὑπὲρ τῆς τῶν τετραπόδων εὐνουχίας, τὸν Ἴφικλον ἀπεφήνατο πατέρα
15 Πρωτεσιλάου καὶ Ποδάρκους.

1 ἄλλως pro lemmate X; ἐκ-πόλεως(2) om. Ernst, ex Crameri excerptis male redegit Dindorf;
ante Τυρῶ hab. μετὰ θάνατον Σαλμωνέως sch. HQ; post Τυρῶ hab. μετὰ θάνατον
Σαλμωνέως τοῦ πατρὸς Eust. P. 1695,12; παρὰ : περὶ X; post ὁ δὲ hab. καταμαθὼν ὁ δὲ X || 3
Κρηθεῖ : κριθεῖ et η s. l. X; ἥδη-ἐσχηκυῖαν : ἡ δὲ ἐκ τοῦ ποσ. ἔσχε X : ἴdem V sed om. τοῦ || 5
Ἀμυθάονος ZM : ἀμυθάωνος VX || 6 ὡς καὶ inc. in V; ὑπακούειν : ἐπακούειν Buttman,
Dindorf || 7 Νηλέως : Νηλίως Dindorf; Πηρῶ om. VX || 8 αὐτοῦ : αὐτ(οῦ) post συλληφθεὶς
hab. V : om. X || 9 δοκοῦ : δοκούσης V || 10 ὁ om. VX || 11 εἴ γε : εἴτε X || 12 αἰγυπιοῦ VX,
Assulanus : αἰγυπτίου ZM || 13 ἐκείνην om. X; ἐπήνεγκε Z : ὑπήνεγκε MVX || 14 θεοῖς τοῖς
: τοῖς θεοῖς VX || 15 μηνίουσιν M || 16 Ποδάρκους : ποδάρκου V.

4. Sch. Od. 11.290 (HQ Dindorf)

- 'ἐκ Φυλάκης ἐλάσειεν': μετὰ θάνατον Σαλμωνέως Τυρῶ **κομιζομένη παρὰ**
Δηϊόνι τῷ θείῳ κορεύεται ὑπὸ Ποσειδῶνος. ὁ δὲ Κρηθεῖ τῷ ἀδελφῷ δίδωσιν
αὐτήν. **αὐξηθεὶς δὲ Νηλεὺς ἀπήτει Ἴφικλον τὸν Δηϊονέως τὰ τῆς μητρός.** τοῦ
δὲ μὴ ἀπονέμοντος ὑπέσχετο τὸν γάμον θυγατρὸς τῷ δυναμένῳ ἀπαιτῆσαι.
5 Μελάμπους δὲ ὁ Ἀμυθάονος πειρώμενος ἀπελάσαι τὰς βοῦς ἠγγρεύθη. καὶ περὶ
παιδοποιίας μαντευσάμενος Ἴφίκλῳ δέχεται τὰς βοῦς. ὁ γὰρ Ζεὺς εἶπε τῷ
μάντει ὅτι κρατηθῆναι μέλλει ὑπὸ τοῦ Ἴφίκλου.

2 κορεύεται corr. Dindorf ex Eust.1685.6 : κουρεύεται || 4 Δηϊονέως H : δηϊόν εἰς Q || 5
Μελάμπους Buttman : μετὰ λάμπους H : μετὰ μελάμποδος Q

5. Od. 11. 305-8

τὴν δὲ μέτ' Ἴφιμέδειαν, Ἀλωῆος παρᾶκοιτιν,
εἴσιδον, ἣ δὴ φάσκε Ποσειδάωνι μιγῆναι,
καί ῥ' ἔτεκεν δύο παῖδε, μινυνθαδίῳ δὲ γενέσθην,
Ὡτόν τ' ἀντίθεον τηλεκλειτόν τ' Ἐφιάλτην.

6. Sch. Od. 11. 318(ZMY Ernst [+Q Dindorf])

'ἄλλ' ὄλεσεν Διὸς υἱός': οἱ νεώτεροί φασι τὴν Ἀρτεμιν **ἐλαφον** †ἑᾶσαι† δι' αὐτῶν,
τοὺς δὲ ὡς ἐπὶ τὴν ἐλαφον ἀφέντας ἀλλήλους διαχρήσασθαι.

lemma om. Υ || 1 ἔλᾱσαι ZYM : πέμψαι Q (cf. sch. min. ad *Il.* 5.385) : ἐλάσαι fortasse Ernst : εἶναι, ἐοῦσαν? ; ἐσεσθαι; ἀλασσαι? / ἔσθαι? || 2 post αὐτῶν add. ἐλθεῖν M; ὡς ἐπὶ om. As. : εἰς suppl. Barnes; ἔλαφον - διαχρήσασθαι : ἐκείνην βουλομένους ἀνελεῖν ἑαυτοὺς φονεῦσαι Q.

7. Sch. *Od.* 3.4a (BDEHMaT Pontani)

οἱ δὲ Πύλον Νηληϊός: Νηλεὺς μαχεσάμενος μετὰ Πελίου ἐξ Ἰωλκοῦ ἦκεν εἰς Μεσσήνην καὶ τὴν Πύλον ἔκτισε, Μεσσηνίων χώραν παρασχόντων. **ἱστορεῖ Ἑλλάνικος.**

totum scholium male leg. in ms. H; lemma HMa : Πύλον Νηληϊός ἐϋκτίμενον D; **Νηλεὺς γὰρ ὡς ἱστορεῖ (εἰρηται E) Ἑλλάνικος** DE || 3 ἐξ : καὶ T; Ἰολκοῦ ET; ἦκεν : ἦλθεν BT, ut Eust.; Μεσσήνην- ἔκτισε(3) om. Ma; Μεσσηνὴν BDT || 5 **ἱστορεῖ Ἑλλάνικος** om. BDE : ἱππ-ἑλλανικός T

8. P. Vindob.G. inv. 29784 (Imper N.S. 1,17) Van Rossum-Steenbeek 57, fr. 2:

.

]ι ἀν[άβα-
σιν μελ[ε]τ[[ωντε]ς Ἄ[ρτε-
μις δὲ τῶι πατρὶ συ[μμα-
χουσα **μετεμόρφωσ**[εν ε-
αυτὴν εἰς **δορκάδα** κ[αὶ
κυνηγετο[ύ]ντων τῶν [
περὶ τὸν Ὠτον καὶ Ἐπ[ι-
άλτην **μέσση** διέδροαμ[εν ὅ-
οι δὲ βαλόντες τοὺς **ἄκο**[ν-
τ]ας ἀλλήλους ἀπέκτειναν.

6 suppl. Pfeiffer; τῶι Δι[ὶ] ἀν[ά]ιρε-| σιν ed. pr.

9. Sch. *Il.* 5.385 Pagès:

Ὡτος οὖν καὶ Ἐφιάλτης γόνῳ μὲν ἦσαν Ποσειδῶνος, ἐπὶ κλησιν δὲ Ἀλωέως. Οὗτοι, ὑπερφυεῖς κατὰ μέγεθος γενόμενοι, τὸν Ἄρην παρ' αὐτοῖς ἔδησαν. Χρόνου δὲ διελθόντος, ἡ Ἐρίβοια, μητρὶα μὲν τούτων, γυνὴ δὲ Ἀλωέως, ἔπεισε τὸν Ἑρμῆν, ὅπως κλέψῃ τὸν Ἄρην, κακείνους αὐτοὺς, ἀντὶ τῶν δεσμῶν, εἰσπράξῃται τιμωρίαν. Ὁ δὲ, πεισθεὶς, τοῦτο ἐποίησεν. Οἱ δὲ οὐδὲ τότε τῆς ὑπερηφάνου ἀδικίας ἐπαύσαντο, ἀλλὰ Ἦραν καὶ Ἄρτεμιν ἐπεύραζον. Ἀγανακτήσασα δὲ Ἄρτεμις, **κυνηγετοῦσιν αὐτοῖς ἔπεμψεν ἔλαφον, ἥτις μετὰ τῶν δύο εἰσελθοῦσα, παραιτία τελευτῆς αὐτοῖς ἐγένετο. Προϊέμενοι γὰρ ὡς ἐπ' αὐτὴν τὰ δόρατα ἀμφοτέρω, τῆς μὲν ἀπέτυχον, ἀλλήλους δὲ πλήξαντες, ἀπέθανον.**

10. Apollod. 1.7.4[55] Cuartero

ἐμνῶντο δὲ Ἐφιάλτης μὲν Ἦραν Ὠτος δὲ Ἄρτεμιν. ἔδησαν δὲ καὶ Ἄρην. τοῦτον μὲν οὖν Ἑρμῆς ἐξέκλεψεν, ἀνεῖλε δὲ τοὺς Ἀλωάδας ἐν Νάξῳ Ἄρτεμις δι' ἀπάτης· ἀλλάξασα γὰρ τὴν ιδέαν εἰς ἔλαφον διὰ μέσων αὐτῶν ἐπήδησεν, οἱ δὲ βουλόμενοι εὐστοχῆσαι τοῦ θηρίου ἐφ' ἑαυτοὺς ἠκόντισαν.

11. Sch. Pi. P. IV 156a (BDEGQ Drachmann)

ἔν δὲ Νάξῳ φαντὶ θανεῖν: ἐν δὲ τῇ εὐδαίμονι Νάξῳ φασὶ τεθνηκέναι τὸν τῆς Ἴφιμεδείας παῖδα Ὠτον καὶ σέ, ὦ τολμηρότατε Ἐφιάλτα. Ἴφιμεδείας δὲ καὶ Ἀλωέως γεγόνασι παῖδες Ὠτος καὶ Ἐφιάλτης. οὗτοι δὲ ἀσεβῶς διετέθησαν περὶ τὴν Ἄρτεμιν, καὶ ποτε εἰς ἔλαφον ἑαυτὴν ἢ θεὸς μεταποιήσασα θηρεύουσιν αὐτοῖς κατὰ τὴν Νάξον ἐν μέσῳ ὥφθη. οἱ δὲ κατατοξεύειν τὴν ἔλαφον ὑπολαμβάνοντες ἔλαθον ἀλλήλους τιτρώσκοντες. τούτους οὖν ἐπὶ τοῦ ἐκτραπέλου τοῦ Ἰάσονος σώματος παρείληφεν.

Sch. Od. 11.309 (H Dindorf)

Ἱερίδωρος ἄρουρα: ἡ σύγκρισις πρὸς ὁμογενεῖς καὶ ἐκ γυναικῶν, ὁ δὲ Τιτυὸς γῆς ἢ ὅτι ἐννέα ἦσαν μόνον ἐνιαυτῶν. αὐξηθέντες οὖν ὑπερέβαλλον ἄν καὶ Τιτυόν· “καὶ γὰρ ἐν ἀθανάτοισιν ἀπειλήτην ἐν Ὀλύμπῳ φυλόπιδα στήσιν, καὶ Ὅσσαν ἐπ' Ὀλύμπῳ μέμασαν θέμεν,” καὶ τὰ ἐξῆς. Πίνδαρος δὲ ἐν Νάξῳ τὰ κατ' αὐτοὺς ἱστορεῖ γεγονέναι· “ἐν Νάξῳ μὲν φαντὶ θανεῖν Ἴφιμεδείας παῖδας, Ὠτον καὶ σέ, τολμήεις Ἐφιάλτα.”